

00 000000000000 00000000 000 0000000000 00 0000000000000000000000, 000000 00000000
000000000 000000 0 0000000000 00000000 0000000000000 00000000
0000000 00000000000000 0000000000000 00000000 00 00000000 00 0000 000000000 000000000 00000
0000000 000000 000000, 00000000 000000, 00 00 000000 00, 000000 00 00000000 00000000 00000000
0000000000 0 00 0000000000 000000

Արսեն Ֆեոդորի Կարապետյան...

Մեր սիրելի նահապետ, ներիր, որ քո լեզենդար կյանքը գալիք սերնդին ներկայացնելու են հուշերի լեզվով: Անմոռաց դեպքերի մի ամբողջ շղթայից այս փոքրիկ հուշապատումով ներկայացնելու են իմ ամբարված երախտագիտության անմոռաց պատառիկները...

Իմ առաջին հանդիպումը քեզ հետ, սիրելի՛ վարպետ, տեղի ունեցավ Ախալքալաքի այգու աջ անկյունի դիմաց տեղավորված գրադարանում: Մեծերի հետ էիր: Զրուցում էիր արվեստի ու գրականության մասին: 1964 թվականն էր, առջելում՝ Շոթա Ռուսթավելու հորեյանական իրադարձությունների նախապատրաստման շրջանը: Գրադարանավարից խնդրեցի մեծ գրողի հայտնի պոեմի աֆորիզմները: Մոտ կանչեցիր ինձ, ես քո հարցերին պատասխանում էի ամոթխածությամբ ու շիկնելով:

Այս հանդիպումը եղավ մեր մեծ բարեկամության սկիզբը:

Անմոռանալի դեպքեր, անջինջ հուշեր, անմոռաց էջեր:

Հիշում եմ՝ կրթության նախարարությանը ներկայացվելու էին ինձ՝ վաստակավոր ուսուցչի կոչման արժանացնելու համար տեղեկատվություններ, որոնք պետք է լինեին երկրի պետական լեզվով: Ինչպիսի՜ ակնածանքով ու լարված ուշադրությամբ պատրաստեցիր համապատասխան բնութագրերն ու երաշխավորագրերը: Կարճ ժամանակ անց, երբ աշխատում էի իմ պատմա-գեղարվեստական «Տառապանքի արշալույսներ» վեպի վրա, որ վերաբերում էր 1830-ական թվականների՝ երգրումից բռնի տեղահանմանն ու Սամցխե-Ջավախեթիում վերաբնակեցմանը, պատմական փաստերի արխիվային ճշգրտումներ էին պետք: Հարգարժան նահապետ, առանց ընկրկելու, ձեռահաս եղար ինձ քեզ հետ տանել Թբիլիսի, Կրաստանի պետական արխիվ՝ փաստեր քաղելու «Գյուրջիստանի վիլայեթի մեծ ատյանից»: Ես Գրողների միության անդամ չէի, եւ ինձ քեզ հետ տարար իբրեւ օգնական:

- Պարոն Արսեն, Ձեր առջեւ բաց են պատմության ու արվեստի բոլոր արխիվներն ու թանգարանները,- ասաց արխիվի աշխատակիցը եւ, իմ ով լինելը լսելով, ժպտաց ու մի թեթեւ խոնարհումով հրավիրեց ներս:

Կարճ ժամանակ անց, երբ լույս տեսավ վեպը, իմ մեծարգո վարպետն ինձ հանդիպման հրավիրեց քաղաքի «Մշակույթի տանը»: Պետք էր տեսնել, թե ինչպիսի հրճվանքով ու ոգեւորությամբ էր ներկայացնում գրասեր հանրությանը վեպն ու հեղինակին: Այդ օրվանից ավելի խորացան, ավելի մերձեցան մեր անսահման մտերմությունն ու փոխադարձ նվիրվածությունը:

Ու դա բնական էր, քանի որ մեր սերնդի յուրաքանչյուր ներկայացուցիչ անհնար էր, որ չսովորեր ու չխոնարհվեր այդ արժանավայել ու պատկառազու մտավորականի առջեւ: Վաստակավոր ուսուցիչ էր, արվեստի ու մշակույթի վաստակավոր գործիչ, մամուլի հնագույն աշխատող, գրող-մանկավարժ, հասարակական գործիչ, իր ժամանակի գրական ու մշակութային անցուդարձերի անխոնջ մշակ, շրջանի մարդկանց ուրախության ու վշտի

պահերի անփոխարինելի սեղանապետ-ճանաչված «թամադա», բոլորի կողմից անվերապահորեն արժեւորված ուսուցչապետ: Բոլորը հարգանքով ու հավատով նրան համարում էին «Քայլող հանրագիտարան»:

Մի առանձնահատուկ վեհությամբ էր խոսում հայ եւ վրաց ժողովուրդների դարավոր բարեկամության մասին, եւ այդ անխախտ բարեկամության ջատագովն էր մեր միջավայրում: Լեռնաշխարհում ու նրա սահմաններից դուրս չէր կարող լինել մի հոբելյանական իրադարձություն, մի մշակութային եւ հիշարժան տարեդարձ, որի կենտրոնում չլիներ մեր սիրելի նահապետը, ով առանձնակի ուշադրության էր արժանանում թե՛ Թբիլիսիից եւ թե՛ Հայաստանից հրավիրված պատվիրակության անդամների ու ղեկավարների կողմից: Իսկ երբ ամբիոնը տրամադրվում էր այդ հեղինակավոր մարդուն, տոնախմբության մասնակիցներն ու հանդիսականները քար լռությամբ ունկնդրում էին նրա անհամեմատ ուսանելի ու գեղարվեստորեն արժեքավորված ելույթները:

Անհանգիստ էր բնավորությամբ եւ նույնքան անհանգիստ՝ գործունեությամբ: Ամենուրեք էր՝ գյուղացիների հետ հանդիպումներին, յայլաներում, իր կողմից կազմակերպված համերգներին, բեմերին՝ իր ամենատարբեր բնույթի զեկույցներով:

Ճանաչված վարպետը կյանքի վերջին տարիներին Ախալքալաքի շրջանային «Գավառագիտական թանգարանի» տնօրենն էր: Պետք էր տեսնել, թե ինչպիսի խնամքով եւ վեհությամբ պահում-պաշտպանում էր թանգարանի մասունքները: Եվ երբ կարճ ժամանակով ազատվում էր այցելուներից, իր աշխատասենյակի դիմաց փակցված եղնիկի եղջյուրների տակ էր հրավիրում աշխատակիցներին, լցնում բաժակները կարմրավառ գինով, խփում եղջյուրներին, նույնը պահանջում էր ինձանից՝ ասելով. «Իմ կրտսեր բարեկամ, դարի ու ժամանակի արանքում մեծ կյանքն է, եւ մեծ մնացին միայն նրանք, ովքեր մնացին այդ ժամանակի հարազատ զավակներ»:

Եվ սկսում էր զուգահեռներ անցկացնել Նարեկացու եւ Ռուսթավելու, Գուրամիշվիլու եւ Աբովյանի, Ճավճավաձեի ու Սունդուկյանի, Թումանյանի ու Ծերեթելու, ինչպես նաեւ ժամանակի նշանավոր այլ գրողների միջեւ: Ու այդ պահին ինքնաբերաբար մեջ էր բերում Ճավճավաձեի՝ Սունդուկյանին ուղղված հայտնի քառատողը.

«...Ես մի վրացի, իսկ դու հայ ես մի, Երկուսս էլ եղբայր դարձել ենք հիմի, Երկուսս էլ զավակ նույն հողի, ջրի, Եվ նույն բնության, եւ նույն լեռների»:

Եվ այժմ սիրտս լցվում է անբացատրելի հուզմունքով, իմ անմոռանալի նահապետ, հոգիս ամբարված է բազմաբովանդակ հուշերով: Ափսոս միայն, որ այս հուշապատառիկով հնարավոր չէր ավելի լայն կտավով ներկայացնել կենդանի լեզենդ դարձած անհատիդ արծիվ կյանքի լույս ծվեմները...

Ուստի, իմ սերնդի անունից խոնարհվում եմ քո ուսանելի խորհուրդների, բարի գործերի ու անմոռանալի կերպարի առջեւ:

Հավերժություն քո անվանն ու հիշատակին:

00000 0000000
0000, 0000000000
000000000000 000000